Anul II. No. 80. 4 pagini Arad, Sâmbătă, 11 Aprilie 1925.

Abonamente:
pe un an . 780 Lei
pe ½ an . 390 Lei
pe ¼ an . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Bulev. Regina Maria Nr. 18. Tipografia „Aradul"

INSERŢII
se primesc după tarif la Administraţia ziarului şi la toate agenţiile de publicitate.

3 Lei ex. | ZIAR POLITIC NAŢIONAL | DIRECTOR: ION MONTANI. | 3 Lei ex.

Valorificarea muncii româneşti

— Problema viitorului. —

Arad, 10 Aprilie

Câţi vor fi cugetând oare — în lupta politică în care se ciocnesc zilnic interese ce înăbuşe judecarea lucrurilor cu măsura dreaptă a binelui şi răului, — câtă muncă se depune şi se iroseşte acolo, sus, la postul de conducere a ţării? Socotit-a oarecineva, câte sforţări, câte nopţi nedormite, cât studiu, câtă citire, ce eforturi de metodică simplificare, de analiză, reprezintă dosarele Corpurilor Legiuitoare, materialul acela uriaş al atelierului ce elaborează legile după cari are să se conducă gospodăria ţării?

Exprimată într'o unitate de măsură, s'ar vedea că energia irosită de către guvernele româneşti de la război încoace însumează cantităţi enorme. Şi totuşi... Suntem încă departe de a putea spune că am pus la punct maşina statului. Această constatare, care ar părea că pune la îndoială competenţele şi valorile oamenilor noştri polici, nu face decât să ne dea măsura imensului dezastru provocat de război în toate ramurile noastre de activitate, — pagubele adică ce ni s'au adus de către foştii inamici năvălitori — şi a condiţiunilor cu totul noui în cari a fost pus noul stat român de către aceiaşi devastare suferită din partea duşmanilor.

Suntem încă departe de a ne fi găsit un făgaş al activităţii noastre pe terenul economic, — departe de a fi găsit regulele după cari am putea exploata, măcar până la saturaţiunea nevoilor noastre, isvoarele de bogăţie naţională, fie aparţinând statului fie particularilor. Ne lipseşte punctul de plecare, nu avem încă busola călăuzitoare. Bogăţiile pe cari, netăgăduit, le avem, nu se pot exploata — pe cât se pare — decât concepând în prealabil, un sistem, o şcoală, o ştiinţă aparte a economiei româneşti. Punerea în valoare a ţării noastre, atât de bogată ca şi oricare regiune americană, ar merita onoarea unor studii speciale pentru exploatarea bunurilor ei. Un organ aparte, care să nu fie nici de pur studiu cum este „Institutul economic românesc" şi nici ficţiunea care se numeşte „consiliul superior economic", ci un aparat înzestrat şi cu studii şi cu forţe practice şi cu mijloace de realizare este absolut necesar. Pentru amatorii de portofolii noui am arunca ideea unui minister al gospodăriei naţionale... Iată un minister care ar avea mult, foarte mult de făcut, până abia să descurce şi să indice canaluri noui şi roditoare pentru munca românească. Situaţia, aşa cum e azi, e intolerabilă. Savanţii străini cari ne vizitează rămân uimiţi de bogăţia solului, subsolului şi apelor noastre, în timp ce sărăcia cea mai cumplită ruinează clasa muncitorească, lipsită de o directivă asupra terenurilor de activitate ce i se oferă.

Desorientarea în ce priveşte posibilităţile economice ale ţării noastre merge până acolo încât, în timp ce în munţii Ardealului se descoperă zăcăminte de aramă şi de chihlimbar, ca acum în urmă, în timp ce pe coastele mării Negre se descoperă bancuri de Midii şi parcuri de stridii ce ar putea desvolta industrii enorme cu renume european, ţăranii români se iau la întrecere plătind cu sume mari paşapoarte cu cari să emigreze peste ocean, ca şi cum braţele lor nu ar găsi întrebuinţare aci la noi. Cum este cu putinţă o asemenea anomalie?

In timp ce un cunoscut publicist basarabean pledează cu căldură, — în scopul unui superior interes naţional — ideea unei colonizări a Basarabiei cu muncitori de pământ şi meseriaşi români din celelalte provincii, coloniştii cărora li s'ar putea acorda avantaje mari în pământ şi capital, la Galaţi, muncitorimea obicinuită din port, ridică plângere împotriva muncitorilor cari, venind din altă parte, îi concurează şi îi lasă muritori de foame. E posibil ca aceste două fapte — unul denotând bogăţie şi nevoie de braţe, altul sărăcie şi lipsă de lucru — să se petreacă în acelaş timp şi în aceiaşi ţară fără ca situaţia să nu se prezinte cu desăvârşire anormală?

Nu contestăm că avem specialişti şi că toate terenurile de activitate au fost obiect de studii mai mult sau mai puţin savante. Nu tăgăduim existenţa de energii binevoitoare pe toate aceste terenuri. Şi totuş suferim de un rău fundamental. Să fie lipsa de voinţă, teama de o muncă mai îndelungată, înclinaţiunea spre o muncă cât mai uşoară cu foloase cât mai mari? Sau, poate, lipsa unei tradiţiuni şi a unei metode în materie de muncă, — aşa precum o au, de pildă germanii, despre ale căror, însuşiri în materie cititorii noştri şi-au putut face o idee din cele publicate de noi asupra primelor luni de exploatare a României ocupate.

Să fie lipsa de capitaluri, despre care presa a vorbit atât de mult ca despre o chestiune de ordin pur politic?

Se poate ca toate aceste lipsuri la un loc să fie cauza acestei nenorocite stări de lucruri. In tot cazul, chestiunea nu pare a fi de nerezolvat. Este destul ca ea să fie pusă, în mod cu totul independent, în primul plan al preocupărilor tuturor bărbaţilor politici ai ţării.

Sănătatea suveranului

Buletinul medical din 8 Aprilie aduce veşti şi mai îmbucurătoare asupra sănătăţii suveranului:

Starea M. S. Regelui se îmbunătăţeşte zilnic.

Dr. Romalo, Dr. Manulea.

O „victorie" închipuită

„Viitorul" scrie:

Intreaga presă maghiară din Ardeal publică lungi articole cu privire la cuvântarea ţinută în limba „germană" de către un deputat alsacian în Parlamentul francez. Presa maghiară notează această „victorie a germanismului" cu o deosebită satisfacţie, criticând Franţa şi poporul francez.

Această atitudine dovedeşte sinceritatea sentimentelor filo-franceze, pe cari ungurii le afirmă când au nevoie de Franţa. „Victoria" germanismului este însă închipuită. In parlamentul francez nu s'a vorbit nemţeşte ci un dialect alsacian de către un deputat ce nu ştia limba franceză. In orice caz comparaţia cu parlamentul românesc este deplasată. Limba românească n'are dialecte atât de profund diferenţiate şi, spre a face pe placul Budapestei, nici un deputat din Ardeal nu va vorbi ungureşte...

NOTE

Ceva despre un om pe care l'am uitat

Arad, 10 Aprilie

Traian Vuia!...

Un nume pe care nu ni-l aduc mereu ediţiile de dimineaţă şi de seară ale ziarelor din Capitală. Un nume de om care nu dă interview-uri, nu ia parte la ciaiurile dansante ale elitei bucureştene şi nu-i implicat în nici o afacere care poate veni în conflict cu codul penal...

Traian Vuia!

Un nume care în ţara noastră răsună modest şi mai puţin evocator ca al cutărui samsar, dar care în Franţa străluceşte de glorie.

Se împlinesc douăzeci de ani de când a avut loc primul zbor al aeroplanului Vuia, în apropierea Parisului.

Aceste încercări cari au început în primăvara anului 1905 şi au durat până în 1907 au fost urmărite cu intens interes de lumea ştiinţifică de pretutindeni.

Revista franceză „L'Aerophile" în numărul din 1 Februarie 1906 publicând un articol al dlui A. de Mastraud, încheie apunând că *„pentru prima dată datorită dlui Traian Vuia s'a realizat în adevărată mărime naturală, prin mijloace foarte ingenioase şi personale, combinarea automobilului terestru cu aeroplanul"*.

Aceeaşi revistă, în numărul din 2 Septemvrie al aceluiaş an, scria următoarele:

„Am dat la timp descrierea detaliată a unui foarte interesant aeroplan, imaginat de domnul Vuia, şi deasemenea o relatare asupra încercărilor sale.

In momentul când alte experienţe sunt în curs sau pe cale de pregătire, este cât se poate de drept a ne reaminti că al trilea zbor aparţine lui care a încercat lansarea directă a unui aeroplan înzestrat cu un cărucior purtător şi propulsat de o elice aeriană, aparat destul de mare ca să poată ridica un om".

După încercările lui Traian Vuia — deschizătorul de drumuri, — au venit Bleriot, Santos-Dumont etc. cari l'au imitat slugarnic pe marele nostru compatriot. Alţii au venit pe urma lor şi au câştigat averi fabuloase şi glorie.

Numele lui Traian Vuia însă, rămâne scris cu litere de aur în prima filă a aviaţiei franceze. Fiul acesta al Banatului românesc, care a înfăptuit primul zbor al omului în Europa, trăeşte de mulţi ani la Paris unde munceşte modest şi neştiut un adevărat pustnic al ştiinţei.

Dacă în vremurile acestea de materialism sălbatic şi de goană după câştiguri fără muncă, ne-am adus aminte de triumfurile inteligenţei lui şi i-am trecut numele în această coloană, îl rugăm să ne ierte!

Suntem siguri că preferă tăcerea, tăcerea adâncă, vastă, rodnică, în care se zămislesc lucrările supreme!...

Conferinţa dintre Polonia, România şi Jugoslavia

VARŞOVIA 9. — Conferinţa de cale ferată polono-româno-jugoslavă care a avut loc la Varşovia a decis stabilirea unor comunicaţiuni directe pentru traficul de mărfuri între Polonia şi Jugoslavia, trecând prin România şi alte state interesate. Această comunicaţie deschide o cale directă dela Baltica la Marea Adriatică şi Marea Egee.

Mişcarea minerilor din Cehoslovacia

PRAGA, 8. — Un comunicat oficial anunţă că toate exploatările şi minele din bazinul Ostrava au lucrat eri în mod normal.

Direcţiunea partidului comunist din Praga a convocat un meeting de protestare, care a fost interzis de autorităţi. Cu toate că ziarul „Rude Pravo" a îndemnat pe comunişti să se adune în massă pe piaţa unde trebuia să se ţină întrunirea, totuş au răspuns la apel un mic număr de lucrători.

Ziarul declară astăzi că comuniştii din Ostrava vor întreprinde o nouă grevă generală.

Comitetul executiv din Moscova a trimes comitetului grevist din Ostrava 50 mii ruble cu instrucţia de a continua cu orice preţ greva. Ordinul a fost însă respins de majoritatea minerilor comunişti. Greva, care a durat o săptămână, a produs o pagubă de 7 milioane coroane asupra salariilor şi un deficit în extragerea cărbunilor de un milion quintale în valoare de douăzeci milioane coroane.

Voci prieteneşti

Presa cehoslovacă apără Basarabia.

Arad, 10 Aprlie.

Răspânditul ziar „Tagesbote", care apare la Brne (Brunn) şi deşi este scris în limba germană, este inspirat de interesele naţionale cehoslovace, scrie într'un număr din zilele trecute calde aprecieri asupra caracterului românesc al Basarabiei şi pune în evidenţă absurditatea aspiraţiilor panruse.

După ce descrie geograficeşte răvnita provincie românească şi arată compoziţia ei demografică, continuă astfel:

Evident, este vorba despre reînvierea vechiului gând rusesc de a poseda Dardanelele şi spre acestea drumul duce prin România.

In cazul acesta, însă, nu este vorba de conflictul între două state vecine, ci despre un conflict de însemnătate internaţională şi deci toate celelalte puteri se vor vedea nevoite să-şi precizeze din capul locului punctul lor de vedere. Oamenii de stat dela Moscova trebuie să ştie, că Polonia, în caz de război, va fi neapărat de partea României şi că Mica Antantă va ţine în şah Bulgaria şi Ungaria.

Nu se poate şti astăzi, dacă Rusia este pregătită pentru un război modern şi dacă mijloacele ei de transport vor ajunge să permită mişcări de trupe mari. De o vreme încoace din Rusia vin mereu ştiri contradictorii. In nici un caz republica sovietelor nu se poate legăna în ilusia, că va avea în faţă o armată rău organizată din punct de vedere tehnic. Atât Polonia cât şi România şi-au dat seamă că sânt expuse la primejdie dinspre răsărit şi şi-au făcut pregătirile trebuitoare. *Indeosebi în ceiace priveşte armata română, în ultimii ani ea a fost reorganizată cu mulţi bani şi multă muncă.*

In sfârşit nu poate să fie indiferent nici unei puteri din apus dacă Rusia se face autocratul Europei răsăritene şi îndeosebi a Mării-Negre.

Ajutorul financiar şi sprijinul industriei grele a puterilor aliate, ar fi asigurat României şi Poloniei, iar Rusia cu greu ar avea posibilitatea de a introduce material de război, deoarece importul continentă ar fi împiedicat de către adversarii ei, drumul de mare dovedindu-se ca neprielnic, deoarece porturile Wladivostok şi Archangelsk sunt prea depărtate.

Şi, însfârşit, Rusia ar purta toată responsabilitatea morală pentru acest război, căci dacă în vre-un conflict trebuie constatat rolul agresorului şi cel al atacatului, acesta este conflictul de faţă, în care *România a rămas absolut pasivă, restrângându-se numai la apărarea frontierelor ei.*

De nenumărate ori ea a declarat că este dispusă să trateze cu Rusia şi să reia relaţiile diplomatice cu această ţară, dar guvernul sovietic a refuzat până în prezent să recunoască frontierele României.

Dacă Moscova va lua asupra ei cu uşurinţă responsabilitatea unui război, aceasta este chestiune mare, dela care se pare că va depinde toarta Europei răsăritene.

FOILETON

FLUTURELE

Ca o bucată de umbră deasă şi mare se ridică din pământ, trecu pe lângă el şi coborî, gata să-l care din văzduh. Primejdia ciudată era pălăria unui copil, care şi-o aruncase după el ca să-l prindă. Fluturele pâlpâi mai viu din aripi, se înălţă mai sus, ocoli. Se uită să vadă un loc de scăpare. Un gutui, cu ramurele revărsate din tulpină, îşi deschisese florile albe şi rozalbe în căldura încropită a soarelui pe ducă. Ii venea să joace pe aripi de bucurie, că tot mai sunt pomi înfloriţi. Gutuiul nu era frumos ca merii, piersicii şi caişii, dar tot semăna cu ei. Ce păcat că se scutură atât de repede şi că le dă rodul! Urât lucru gămălia ceea mică, aspră şi păroasă, fără nici un gust şi mireasmă, şi care tot creşte, creşte, împovărează pomul.

Ba câte odată greutatea poamelor rupe crengile. Şi floarea cireşilor se trecuse, dar încaltea cireşii fac roade frumoase, roşii ca mărul. Sunt tare bune pentru vrăbii drăgălăşeniile acelea! Ce hoaţe şi ce lacome sunt paserile, şi au şi ele aripi şi sunt mari, sboară întins, unele se ridică sus, sus de tot.

Sunt mic şi frumos! Am atâtea colori pe mine!... se gândea fluturele, pierzându-se printre florile albe.

Tâlharul de băiat, care voise să-l prindă, nu băgase de seamă dibăcia fluturelui, credea că l'a doborât. El îngenunchiase pe pământ, ridicând încet, încet, o margine a pălăriei, pândea, cu colţul frunţii atingând ţărâna şi ţinea mâna gata să-l apuce de o aripă. Când văzu că se înşelase, se scală de jos posomorât, înşoarse capul în toate părţile. Era tare supărat băeţelul, mâinile îi atârnau a jale, părul îi cădea pe ochi. Fluturaşul îi uitase pe dată pălăria, îşi gusta florile, îşi aducea aminte de flori şi de cireşi.

— Sunt mic şi frumos şi vreau flori multe, cu alte culori, cu alte parfumuri. Găsesc eu, sunt vrednic... la să mai zbor! Pe ici, pe colea, îşi zicea piciul şi zbura, cu întoarceri, cochetând cu el însuşi. La acum se lasă întunericul, şi eu n'am prea petrecut...

Diavolul de copil il văzu, cum pluteа jucăuş prin aer îi luă la goană. Rotocoala de întuneric trecu pe lângă fluture, de sus în jos, asvârlită de departe, îl suflă ca un vânticel şi căzu singură în praf. Ajunseseră pe stradă cu fuga. O parte a drumului era în bătaia soarelui, alta cernită de umbră. Fluturele se ferea să treacă prin poaţa umbrei, lui numai lumina îi era dragă.

Sbura, plutea, băiatul nu i dădea pace. Fluturaş n'avea vreme să uite, el care nu poate şi nu-i place să ţină minte nimic, rotocolul de umbră se ţinea după el. Coteo, cârmea când într'o parte, când în alta a părţei de drum luminate, se sucea când la stânga, se sucea la dreapta, în zadar!

Vântul făcut cu trecerea pălăriei pe lângă el, îl băgă într'o casă, prin ferestrele ei deschise. Cum intră, văzu un mănunchi mare de micsandre şi de crini. Ciuda şi spaima i se risipiră. Voia să dea o raită prin flori, să guste la repezeală şi să se odihnească şi apoi să plece. Frica şi zborul îl osteniseră. Când i se întâmpla să sboare prea mult îl dureau încheeturile aripelor. Locul lipsit de verdeaţă nu-i plăcea şi nu pricepea unde se află. Se făcea seară. Să doarmă pe crini nu i-ar fi plăcut. O grădină de pomi e totdeauna mai bună şi mai sigură. Printre flori şi ziua trebuie să fii sprinten, pentrucă vin nişte făpturi mari, nu ca florile, de cari fug şi pasările... Pe seînne sunt foarte primejdioase. Grădinile de pomi sunt mai ferite, sunt mai mari şi frunzele te adăpostesc de rouă şi de vânt. In ele sunt totdeauna fluturi mai mulţi. Gusta fluturel, alegea, culegea, rădea pe sub mustăţi ca un craidon şiret, dar nu uita că trebuia să plece.

Servitoarea care închise ferestrele şi lăsă storurile în jos. In odae se făcu întuneric, de parcă ar fi băgat cineva soarele în buzunar.

— Ce ciudat! îşi zise fluturaş, s'a lăsat noaptea dintr'odată. Crinii îşi ţin te îmbată cu mirosul lor, de nu mai ştii ce faci. Cred că asta nu mi s'a mai întâmplat. Şi pe crin nu e bine de dormit, prea stă deschis să se umple de rouă. Mai bine stau unde sunt, printre micsandre, e mai adăpost.

Deşi era neliniştit, vagabondul adormi de grabă, în buchetul de flori de pe masa poetului.

Pe strada aceea nu trecea nici o trăsură. In camera pătrată cu storurile trase, era

Mica publicitate

Piano cu construcţie de fier să vinde cu 38.000 Lei. Strada Pompiliu (fost Kasza) Nr. 21, MELIS. (1004)

De vânzare două maşini de scărmănat lână (Fabricaţie germană). Adresa TRĂIAN ILIN, Pecica-Română 1331. (1006)

Comisia Economică a oraşului Arad.

No. 6109/1925. (1007)

Publicaţiune de licitaţie publică.

Comisia Economică a oraşului cu drept de municipiu Arad, ţine licitaţie publică în ziua de 18 Maiu 1925 la orele 4 d. m. în localul D-lui consilier economic (Primăria etaj I, uşa 104) închirierea pe sezonul anului 1925 (pe un an) a restaurantului dela băile de Mureş „Neptun".

Preţul exlamării este 15.000 Lei chirie anuală.

Vadiul de 3000 Lei este a se depune în numerar, sau libelul eliberat de vreuna din instituţiunile financiare, sau hârtii de valoare garantate de Stat, în mânile Comisiunei care ţine licitaţia.

La licitaţie se poate concura (participa) numai cu oferte în scris.

Ofertele în scris închise în plic şi sigilate, se vor prezenta la începerea licitaţiei şi numai atunci se vor lua în considerare, dacă oferentul declară că cunoaşte şi acceptă condiţiunile de licitaţie. Adjudecaţiunea se va ţinea de către Consiliul Comunal, în ziua de 20 Maiu 1925 la orele 12 a. m. în sala mică de şedinţă a Primăriei.

Condiţiunile de licitaţie şi caetul de sarcine se pot vedea la D-l consilier economic, în orele de serviciu.

Supraoferte nu se primesc.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu articolul 72—80, din legea asupra contabilităţii publice.

Arad, din şedinţa Comisiei Economice a oraşului cu drept de municipiu ţinută la 6 Aprilie 1925.

COMISIA ECONOMICĂ.

Comisia Economică a oraşului Arad

No. 8555/1925. (1009)

Publicaţiune de licitaţie minuendă.

Comisia Economică a oraşului cu drept de municipiu Arad, ţine licitaţie minuendă în ziua de 15 Iunie 1925 la orele 4 d. m. în localul D-lui consilier economic (Primăria etaj I, uşa 104) cu privire la furnizarea pietrişului sau nisipului necesar pe străzile nepardosite şi drumurile comunale (Gai, Şega, Pârneava, Centru, Grădişte şi drumurile Bodrogului, Curticiului, Şofronei, Tornei şi Poetului.

Vadiul de 15.000 Lei, este a se depune în numerar, sau libelul eliberat de vreuna din instituţiunile financiare, sau hârtii de valoare garantate de Stat, în mânile Comisiunei care ţine licitaţia.

La licitaţie se poate concura (participa) numai cu oferte în scris.

Ofertele în scris închise în plic şi sigilate, se vor prezenta la începerea licitaţiei şi numai atunci se vor lua în considerare, dacă oferentul declară că cunoaşte şi acceptă condiţiunile de licitaţie. Adjudecaţiunea se va ţinea de către Consiliul Comunal, în ziua de 17 Iunie 1925 la orele 12 a. m. în sala mică de şedinţă a Primăriei.

Condiţiunile de licitaţie şi caetul de sarcine se pot vedea la D-l consilier economic, în orele de serviciu.

Supraoferte nu se primesc.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu articolul 72—80, din legea asupra contabilităţii publice.

Arad, din şedinţa Comisiei Economice a oraşului cu drept de municipiu ţinută la 6 Aprilie 1925.

COMISIA ECONOMICĂ.

Comisia Economică a oraşului Arad

No. 10261/1925 (1010)

Publicaţiune de licitaţie publică.

Comisia Economică a oraşului cu drept de muncipiu Arad, ţine licitaţie publică în ziua de 18 Maiu 1925 la orele 4 p. m. în localul D-lui consilier economic (Primăria etaj I, uşa 104) închirierea dreptului de bărbirit şi manicură la băile de Mureş „Neptun" pe sezonul anului 1925. Ofertele se pot face şi separat pentru dreptul de bărbierit şi separat pentru manicură.

La licitaţie se poate concura (participa) numai cu oferte în scris.

Ofertele în scris închise în plic şi sigilate, se vor prezenta la începerea licitaţiei şi numai atunci se vor lua în considerare, dacă oferentul declară că cunoaşte şi acceptă condiţiunile de licitaţie. Adjudecaţiunea se va ţinea de către Consiliul Comunal, în ziua de 20 Maiu 1925 la orele 12 a. m. în sala mică de şedinţă a Primăriei.

Condiţiunile de licitaţie şi caetul de sarcine se pot vedea la D-l consilier economic, în orele de serviciu.

Supraoferte nu se primesc.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu articolul 72—80, din legea asupra contabilităţii publice.

Arad, din şedinţa Comisiei Economice a oraşului cu drept de municipiu ţinută la 6 Aprilie 1925.

COMISIA ECONOMICĂ.

Vizitaţi! Vizitaţi!

Croitoria şi postăvăria tinerimei elegante

H. ARITON, Str. Bucur Nr. 14.

Confecţionează cu multă eleganţă costume civile, militare, precum şi taloruri pentru dame, croială ireproşabilă posedând în permanenţă stofe engleze şi franceze cu **preţuri ce desfid** orice concurenţă. (859)

Încercaţi spre a vă convinge!

Comisia Economică a oraşului Arad

No. 8287/1925. (1008)

Publicaţiune de licitaţie minuendă.

Comisia Economică a oraşului cu drept de municipiu Arad, ţine licitaţie minuendă în ziua de 15 Iunie 1925 la orele 4 p. m. în localul D-lui consilier economic (Primăria etaj I, uşa 104) cu privire la repararea alor cca 5000 m. p. pavaj existent din piatră brută (Str. Andrei Mureşan şi drumul care duce pe lângă cimiterul Pomenirea la Mureş.

Vadiul exlamării, este a se depune în numerar, sau libelul eliberat de vreuna din instituţiunile financiare, sau hârtii de valoare garantate de Stat, în mânile Comisiunei care ţine licitaţia.

La licitaţie se poate concura (participa) numai cu oferte în scris.

Ofertele în scris închise în plic şi sigilate, se vor prezenta la începerea licitaţiei şi numai atunci se vor lua în considerare, dacă oferentul declară că cunoaşte şi acceptă condiţiunile de licitaţie. Adjudecaţiunea se va ţinea de către Consiliul Comunal, în ziua de 17 Iunie 1925 orele 12 a. m. în sala mică de şedinţă a Primăriei.

Condiţiunile de licitaţie şi caetul de sarcine se pot vedea la D-l consilier economic, în oarele de serviciu.

Supraoferte nu se primesc.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu articolul 72—80, din legea asupra contabilităţii publice.

Arad, din şedinţa Comisiei Economice a oraşului cu drept de municipiu ţinută la 6 Aprilie 1925.

COMISIA ECONOMICĂ.

Inserţii se primesc

la Administraţia ziarului.

Alegerea dela Reghin la Cameră

O şedinţă în care a stăpânit durerea şi adevărul.

DI OCTAVIAN GOGA are cuvântul în replică.

D sa este însă împiedecat să vorbească de către partizanii d-lui Iuliu Maniu.

DI dr. LUPU: Fac apel la dl Maniu să-şi stăpânească partidul.

Am ascultat în linişte pe reprezentantul partidului naţional.

Voim să ascultăm şi pe reprezentantul altui partid.

DI OCTAVIAN GOGA: La Reghin nu s'a dat luptă între dl Nitescu şi mine, ci între partidul naţional şi între mine.

Sunt în luptă două mentalităţi. In ultimele două decenii am fost stegarul naţionalismului. Ochii mei erau îndreptaţi spre Bucureşti. Detractorii mei de azi (cei din partidul naţional) sunt adversarii mei de totdeauna.

Centrul meu de gravitate era Bucureştii. Al d-lor era Budapesta.

In acest moment căţiva ţărănişti semnalează d lui preşedinte al Adunării prezenţa în incintă a unor persoane ce nu aveau calitatea de parlamentari. Cum printre cei vizaţi era şi dl director al ziarului „Universul", dl preşedinte Orleanu a trimis la d sa pe un membru al biroului adunării cu explicaţia că până acum s'au îngăduit în incintă prezenţa unor persoane străine, dar acum fiindcă i se cere să aplice regulamentul, d-sa roagă pe dl Stelian Popescu să ia loc în tribuna foştilor miniştri.

Chestorii au evacuat apoi din incintă un mare numar de persoane particulare cari ocupaseră fotoliile rezervate deputaţilor.

DI dr. LUPU: Dacă naţionalii nu se liniştesc nu vor mai fi lăsaţi să vorbească.

DI OCTAVIAN GOGA: In continuare spune că va citi aprecierile d-lui Iorga despre tovarăşii săi de azi.

Intre mine şi dl Iorga a fost totdeauna o deosebire fundamentală: eu sunt un literat care produce calitativ. Dl Iorga n'a produs decât cantitativ. Citeşte apoi un articol al dlui Iorga prin care critică violent pe ardeleni.

Se ocupă deasemenea, de declaraţia de fidelitate pe care dl Ştefan Cicio Pop a făcut-o în parlamentul dela Budapesta.

Citeşte deasemenea şi un articol în care dl Vaida pledează pentru întărirea monarhiei habsburgice. Acest articol dl Vaida l'a scris după intrarea României în războiu.

*

Dl Octavian Goga va sfârşi în şedinţa viitoare.

Camera admite ca în şedinţa de noapte să se continue discuţia pe articole a legii de reorganizare a căilor ferate.

*

Şedinţa se ridică la orele 7 şi un sfert.

Şedinţa de noapte

Şedinţa se deschide la orele 9.

Pe banca ministerială sunt dnii: general Văitoianu, I. Nistor şi general Moşoiu.

Continuă discuţia pe articole, cari se votează fără modificări.

Legea, în total este admisă de Cameră.

*

La orele 11 şi 30 şedinţa s'a ridicat.

Şedinţa dela 9 Aprilie

Şedinţa se deschide la orele 2·45.

Prezidează dl. M. Orleanu.

Pe banca ministerială iau loc dnii miniştri: I. G. Duca, Dr. C. Angelescu, Al. Lapedatu, N. D. Chirculescu, N, N. Săveanu, general Moşoiu, general Mărdărescu, I. Nistor şi G. Tătărescu.

Comunicări

DI V. IAMANDI arată că în şedinţa de ieri a Camerei d sa a fost apostrofat de dl prof. Iorga, fără să fi meritat aceasta prin nimic.

Procedeurile dlui prof. Iorga nu sunt compatibile cu situaţia sa de şef de partid.

In lupta dintre partidul naţional şi dl Octavian Goga, dl Iorga este adevăratul reprezentant al culturei şi intereselor românesti din Ardeal.

Să fie sigur dl Iorga că procedând astfel nu va ajunge niciodată acolo unde aspiră. (aplauze)

DI PAN HALIPA face o comunicare în legătură cu procedeele ilegale ale unor funcţionari din Basarabia întrebuinţate în raporturile lor cu populaţia.

DI N. N. SAVEANU, ministrul sănătăţei, depune mai multe proiecte de legi pentru deschideri de credite.

DI VAIDA se ocupă de ancheta făcută de ministerele de războiu şi externe în chestia comandantului Pantazi.

DI General MARDARESCU ministru de războiu răspunde că în ce priveşte chestiunea comandantului Pantazi, nu l'a interesat decât onorabilitatea ofiţerului. Ori din ancheta făcută şi pe care am adus-o la cunoştinţa adunării, reese că acest ofiţer nu s'a făcut vinovat de nici un fel de greşală.

DI GR. CAZACLIU anunţă o interpelare dlui ministru de agricultură.

DI BEŢIANU citeşte o lungă comunicare adresată dlui ministru de finanţe.

Alegerea dela Reghin

Se intră în ordinea de zi: Alegerea dela Reghin.

DI OCTAVIAN GOGA are cuvântul în continuare. D sa declară că nu va mai stărui azi asupra dezorientărei totale a conducerei partidului naţional în timpul războiului mondial.

Arată însă, că e gata ca într'o viitoare şedinţă să vină cu documente precise şi senzaţionale, cari să dovedească până la evidenţă acest adevăr.

(Naţionalii întotdeauna limbuţi în întreruperi, păstrează o tăcere profundă).

Instinctul sănătos al poporului român din Ardeal, — continuă d sa — a găsit însă, drumul cel mai bun, cu toată lipsa de conducatori.

Alba-Iuliu a fost atât de mult farmecată cu care armata românească şi-a croit drumul în Ardeal cât şi strigătul măreţ şi spontan al populaţiei care cerea înfrigurată şi din tot sufletul unirea.

Alba-Iulia nu aparţine deci nici unui partid. Ea nu poate avea stipendiaţi. (Apl.)

Alba Iulia este simbolul unirei desăvârşite. Trebuie deci scoasă din cadrul politicei militante.

(Aplauze).

D. I. MANIU: Cine a organizat Alba-Iulia?

VOCI: Poporul românesc.

(Aplauze).

D. OCTAVIAN GOGA: Cred că această întrebare este cu totul nepotrivită. Sentimentul naţional nu poate fi organizat, d-le Maniu. Alba-Iulia n'a organizat-o nimeni.

A eşit ca un strigăt spontan din sufletele naţionale. (Aplauze).

A eşit acest strigăt ca o afirmare puternică a unirei cu ţara mamă. (Apl).

Dar, d. Maniu mai mă întreabă cine a produs spiritul adunărei dela Alba-Iulia?

L'a produs pregătirea de veacuri a sufletului românesc de către marii eroi naţionali (aplauze).

D. I. MANIU: Cum s'a făcut atunci numai poporul român a avut o Alba-Iulia?

D. OCTAVIAN GOGA: Mi-se pare că întrebarea d-lui Maniu constitue o mare naivitate.

In acea perioadă şi-a rupt cătuşele toate popoarele subjugate fostei împărăţii Austro-Ungare.

Alba-Iuliu a fost cea din urmă manifestaţie, însă, nu-i răpeşte nimic din măreţia ei.

Nu înţeleg însă şi e naivă pretenţia d-lui Maniu şi a partizanilor d-sale de a cere prerogative speciale pentru domniile lor.

Toate popoarele au avut adunarea lor naţională.

D-lor Maniu, Ciceo Pop, Vaida, etc. naiv şi îndrăzneţ să cereţi prerogative speciale când purtarea dv. nu se poate nici o clipă asemăna cu aceia a marelui patriot Massaryk, de pildă. (Apl.)

(Vii întreruperi. Tumult. Dl Maniu vrea să pună noui întrebări).

DI dr. LUPU: Din cauza atitudinei dlui Maniu şi a partizanilor d-sale discuţiunea poate deloc continua.

E momentul ca dl Maniu să-şi ţină respectul partizanii.

Chestiunile ridicate de dl Goga sunt de o deosebită importanţă şi dl Maniu a decât să dea toate lămuririle necesare scriindu-se la cuvânt. (Apl.).

DI I. MIHALACHE susţine şi această părere. Ordinea se restabileşte greutate.

DI OCT. GOGA continuă, arătând conducerea partidului naţional a persistat în atitudinea ei, profund greşită, că căutat după unire, să păstreze în noua figuraţie de Stat, Ardealul izolat, atât punct de vedere politic, cât şi din acela ministrativ.

Conducerea partidului naţional a împotriva populaţiei întregi, să păstreze geografie pe care ţara a distrus-o cu atâ sacrificii. (Aplauze).

Eu — şi deaceea m'am despărţit — crezut întotdeauna că numai libera circ a inteligenţelor dela un capăt la altul a mâniei Mari, poate aduce folosse uriaşe consolidarea ţării.

Ardealul, rămânând izolat, nu putea lorifica inteligenţele sale şi acesta spre nemul al Ardealului.

Şi mă simt mândru de a fi putut voca desfiinţarea Consiliului Dirigin aceasta în aplauzele unanime ale Ar lului.

Tot datorită mie dl Maniu a fost să iasă din tranşeele regionalismului său solut, începând seria nesfârşitelor pertra ceri au sfârşit aşa cum au sfârşit. (Apl ilaritate).

Toate fuziunile şi confuziunile d-lui niu nu constituiesc însă un capital p căci n'au nici un fel de valoare po (Apl.).

Dar pe mine, mă bucură totuş, contact al d lor Maniu, Vaida, Cicio etc., cu persoanele din vechiul regat, o ar fi ele, căci dintr'un astfel de contact poate eşi deçât o transformare în bi îndrumare pe drumul cel bun. (Apl.).

Eu îi urez d lui Argetoianu cu toată ceritatea, să-i stăpânească sănătos. Mare ilaritate).

Trecând la alegerea dela Reghin modul cum a decurs, dl. Octavian spune că îşi explică lupta mare pe dat-o partidul naţional.

Această alegere constituia — şi pe cuvânt — un termometru politic care

---

mai multă linişte decât într'o grădină, în care păsările se mai mişcă şi ciripesc prin vie şi în care vântul cel mai domol to mai clinteşte ramurile şi frunzele vorbăreţe. Florile fuseseră cumpărate de poet, care era bătrân şi trăia singur, ca să-i reverse peste gândurile lui ofilite primăvara lor. Ele se aflau puse într'o glastră, pe o măscioră, într'un colţ de odae. In încăpere se afla şi un scrin, deasupra căruia cobora din tavan o lampă cu glob verde.

Fluturile se trezi în lumină. Florile miroseau desnădăjduite, de parcă'şi dădeau duhul; căldura odăei închise era copleşitoare.

— Ce scurtă a fost noaptea, se gândi fluturele. Toate s'au micşorat. Nu ştiu de ce lumea mi se pare mai strâmtă, crinii mai scurţi, cerul mai acund şi soarele mai aproape şi mai rece. Iată, e cald de mă înăbuş şi eu şi florile astea, şi raza soarelui n'o simt să fie fierbinte, arşiţă.

„Eri, părea altfel.

Fluturile osteni se gândindu-se şi-l dur rea căpşorul. Nu era deprins să observe şi să judece. Fără să vrea, căuta să-şi aducă aminte ce i se întâmplase în ajun.

— Întunecimea care se tot ţine de mine să mă doboare din zbor, noaptea venită dintr'odată... fără seară... fără amurg rumen... sunt lucruri tare curioase. Să-mi desmorţesc oleacă aripele.

Sglobiul se desprinse din buchet, ca să-şi mai simtă aripioarele. Se învârti, se răsuci prin văzduhul odăiei. Era plictisit că nu avea pe ce să se aşeze. Se lovi cu capul de oglindă, crezând că poate trece prin ea, şi căzu mototol de durere. Ameţeala loviturei nu ţinu mult. Lumina care-l întrema totdeauna şi-i făcea sburdalnic, îl trezi repede şi i făcu să uite.

Pe mescioara de toaletă pâlpâi de două ori din aripi şi se urcă pe foile cenuşii ale unei cărţi ce se afla acolo, şi pe care el o luă drept o piatră. Văzu lampa. Începu pe dată să sboare, hotărât să cerceteze isvorul de lumină al lumei. Poate că se credea la marginele pământului. Un deal verde, şi strălucitor înfăşura de jur împrejur focarul soarelui. Fluturele se apropie de el şi i simţi fierbinţeala.

— Ciudat! îşi zise el, acum când sunt aproape de soare, trebue să stau lângă el, ca să-i simt arşiţa... pe când în câmpie arde pretutindeni, şi cât e de departe...

Poetul citea, dar, neclintit cum şedea şi îmbrăcat în negru cum era, fluturile nu-l lua în seamă, îl credea un lucru. Nechibzuitul da mereu ocoale lămpei, vesel că simte de aproape căldura soarelui. Numai el ajunsese şi vedea locul din care purcede viaţa tuturor vieţelor. Trebuia să cerceteze amănunţit şi cu orice preţ. Voi să urce dealul verde în care se ascundea tainicul cuptor, şi alunecă.

Globul verde era de sticlă. Voi să se aşeze pe muchea lui şi-şi arse o mustaţă. Se întristă cumplit. Şi-aduse aminte că era mic, dar tot nu putea să uite că era foarte frumos. Avea pe el atâtea culori, toate dulci şi isteţ alăturate pe aripioare, încât păunul, pe lângă el, era o namilă, trufaşă din prostie iar nu din frumuseţe. Şi sburat Fluturele era mic, uşor şi până şi putea să fie lesne nimicit, era făcut aşa dinadins, ca să nu povereze florile, ca să se legene plac în aer şi să se culce între petale. Dacă ar fi fost mai mare, magii l'ar fi văzut mai uşor şi ar fi fo mai pismuit, fi lipsea ceva? Păcat de ţata lui friptă!

Chiar printe semenii lui, fluturi, ştiu rul putea să se fudulească. Pe aripele câte două, două, la fel colorate, avea trandafirului de Orenada, verde şi negr ţiteiat, portocaliul lunei când răsare de violetul micşunelor şi o pată aurie ca sorile de iubire pe care le ducea de floare la alta. Trecuse pe paleta unui care petrecuse zugrăvindu-l, după ce trist că nu găseşte îndestulătoare în giile naturei, celor mai frumoase culo ilate de el.

Fluturele îşi uitase iar plăţania, şi să cunoască soarele. Il credea drept o galbenă, plină de miere. Se învârti în lămpei, într'un ocol mare, apoi într'un mic, îşi părli o margine de aripă. Ne ţuitul se înciudă şi se încăpăţână. Cu durerea arsurei, drăguţul fluturel se voiniceşte în cilindrul lămpei, lucios şi bântat. Se izbi de baza sticlei, picio se arseră, aripile lui neasemuite sfârâi şi el căzu în focarul de lumină, un coş de uzină. Minunata podoabă toare pierise.

In casă se făcu fum, umbră şi turbure; lampa fumega negru.

V. Demo